

SISÄLLYS

Esipuhe	8
Riitta-Liisa Korkeamäki: Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen Suomessa	11
Katsaus suomalaisiin opetussuunnitelmiin	11
Opetussuunnitelmien haasteet 2000-luvulla: oppilaskeskeiset työtavat	16
Kirjoittaminen lukemaan oppimisen edistäjänä	19

OSA 1 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka OPETUKSESSA

1 Opetussuunnitelmat ja tieto- ja viestintäteknikka	24
Oppimiskäsitys	26
Konstruktivistinen ja sosiokulttuurinen oppimiskäsitys	27
Ruotsalaisten opetussuunnitelmien yleisosa ja TVT	28
Sisällön järjestäminen läpäisyperiaatteen mukaisesti	30
TVT-osaaminen teematyöskentelyssä	33
Leikki ja TVT	34
Opetusvälineet ja TVT	36
Ainekohtaisuus ensimmäisinä kouluvuosina	
Ruotsin vuoden 1994 opetussuunnitelman mukaan	38
Yhteenvedo	47
2 Tieto- ja viestintäteknikkaa koulussa – hyödyksi vai haitaksi?	49
Tietoyhteiskunta ja jälkiteollinen yhteiskunta	49
Oppilas kuluttajana	54
Oppilas tuottajana	61
3 Fyysinen oppimisympäristö ja tietokoneet	72
Erillisen tietokonehuoneen huonot puolet	72
Luokkahuone teematyöskentelyä, leikkiä ja TVT:tä varten – työpaja ja työskentelynurkat	75
Miksi kahden hengen pöytä?	80
Lapsen pitää saada kirjoittaa seisten!	81

Internet-liittymä – välttämätön vai haitaksi?	83
Luokka- ja koulukirjasto	84

OSA 2 KIRJOITUSTAIDON KEHITTYMINEN

4 Kehittyminen ensimmäisellä luokalla (Suomessa esikoulu)	88
Taustaa	88
Kirjaintesti	90
Kirjoitustaidon kehittyminen ensimmäisen lukuvuoden aikana	94
Alkuvaihe – kirjainleikit ja sanojen muodostaminen	95
Kevätlukukauden teemat	117
5 Kehittyminen toisella luokalla (Suomessa ensimmäinen luokka)	124
Aloitusvaihe	124
Konkreettisia esimerkkejä toisen luokan alusta	126
Tärkeimmät tekstilajit toisella luokalla	130
Millaiset lukukirjat sopivat parhaiten seitsemänvuotiaalle?	151
Suulliset keskustelut avainasemassa	152
6 Kehittyminen kolmannella luokalla (Suomessa toinen luokka)	154
Aiempaa tasokkaampia lehtiä	155
Oman kirjan tuottaminen	157
Asiaproosa – tietokirjat	160
Yhteenveto	167
7 Käsin kirjoittaminen	169
Kolmas luokka – vihdoinkin kirjoitetaan käsin!	169
Käsin kirjoitustesti – tietokone luokat parhaita!	171
Käsin kirjoittamisen asema koulussa	173
Tarvitaanko käsin kirjoittamista?	181
8 Kirjoitustaidon arviointi	182
Lukutaitotesti	182

Kirjoitustaidon mittaaminen – kirjoitustaitotesti?	183
Kirjoitustaidon laadulliset kriteerit	185
Kirjoitustaidon testi tekstin tuottamisen laadun arvioimiseksi kolmannella luokalla (Suomessa toinen luokka)	187

OSA 3 OPPIMISEN JA OPETTAMISEN TEORIAA

9 Kirjoittamaan ja lukemaan oppiminen	194
Kirjoitetun kielen kehittyminen ja sen stimulointi	195
Lukemaan oppiminen kirjoittamalla	199
Onko kirjoitus kirjoitettua puhetta?	208
”Writing to Read” -ohjelman arviointi	216
Tietokone – vallankumous!	217
10 Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen	220
Dekoodaus ja luetun ymmärtäminen	225
Kaksi erilaista traditiota	228
Epämuodollinen lukemaan oppiminen ja tehokas lukeminen	235
Aapiset	240
Lukutaitotestit terävöittävät menetelmistä käytävää keskustelua	244
Yhteenveto luvuista 9 ja 10	249
11 Koulun kehittäminen ja toimintatutkimus	252
Toimintatutkimus	252
Koulun kehittäminen ja metodin leviämisvaihe vuosina 2002–2005	254
Monikulttuurinen kirjoittamaan ja lukemaan oppiminen	258
Opettajankoulutus, tekstin tuottaminen ja TVT	264
Vanhempien osallistuminen	266
Tulevaisuudennäkymiä	269
Lähteet	271